De beving van Zeerijp in november 2025:

Gevolgen voor gezondheid, emoties en veiligheidsgevoel van bewoners

Veerle Wilborts, Annette Scherpenzeel, Julie Penders, Babet Kanis, Wout de Vries, Judith van der Molen & Michel Dückers

De aardbeving bij Zeerijp heeft duidelijke gevolgen voor bewoners van het getroffen gebied. Wie de beving voelde of hoorde, had daarna gemiddeld een minder goede gezondheid, meer negatieve emoties en een lager gevoel van veiligheid dan degenen die de beving niet merkten. Dit onderzoek maakt deel uit van Gronings Perspectief, dat sinds 2016 de gevolgen van de gaswinningsproblematiek in Groningen volgt.

Aardbeving in de nacht

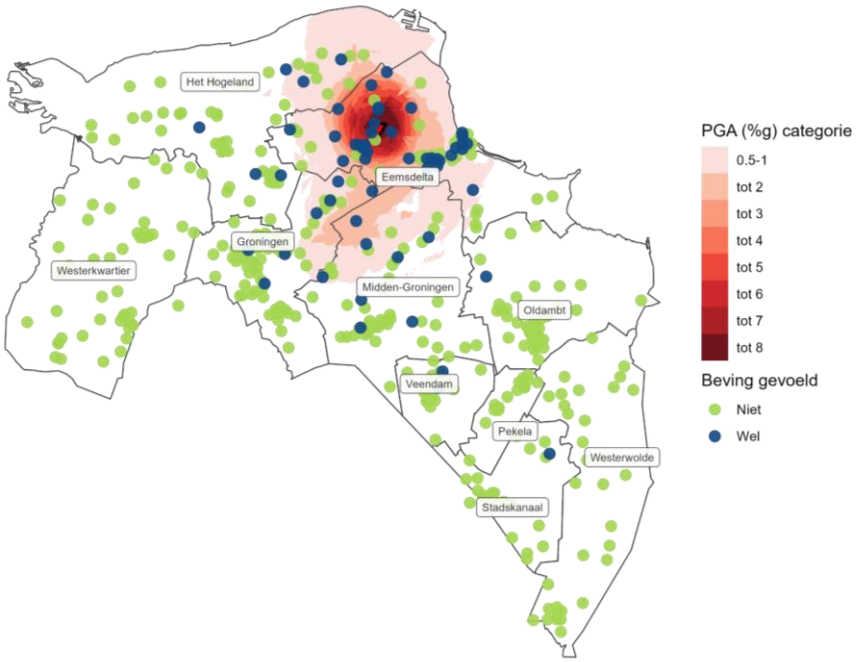
In de nacht van donderdag 13 op vrijdag 14 november 2025 vond in het Groningse Zeerijp een aardbeving plaats met een kracht van 3,4 op de schaal van Richter. Vroeg in de ochtend volgde nog naschok van 2,1.Door de geringe diepte van de bevingen en de klei- en veenrijke bodem in Groningen worden bevingen van deze kracht daar duidelijk gevoeld en veroorzaken zij relatief veel schade[1]. Vlak na de aardbeving heeft Gronings Perspectief een vragenlijst uitgezet onder deelnemers van het Groninger Panel. Een centrale vraag was of de respondenten de aardbeving hadden gevoeld of gehoord. Daarnaast gingen de vragen onder meer over gezondheid, emoties, het gevoel van veiligheid en zorgen.

Veel mensen rond het epicentrum hebben de beving gevoeld. Ook op plekken waar de grond weinig bewoog, merkten veel mensen de beving. Tegelijk hebben veel mensen dicht bij het epicentrum de beving niet gevoeld, mogelijk omdat zij sliepen. Dit is te zien in figuur 1. De blauwe stippen geven de respondenten aan die de aardbeving hebben gevoeld of gehoord (13,6% van alle respondenten). De rode kleur laat zien hoe sterk de grond bewoog op verschillende plaatsen. Omdat de schaal van Richter de effecten van bevingen in Groningen niet goed weergeeft, laten we hier de door het KNMI gemeten PGA (peak ground acceleration) zien[2]. Hoe donkerder de kleur, hoe sterker de schokkracht.

[1] Zie https://www.sodm.nl/vraag-en-antwoord/groningen/hoe-komt-het-dat-bevingen-zo-goed-gevoeld-worden-in-groningen

[2] Zie https://www.knmi.nl/kennis-en-datacentrum/achtergrond/shakemaps-voor-groningen

Figuur 1. Grondbeweging en plekken waar groepen respondenten de beving voelden.

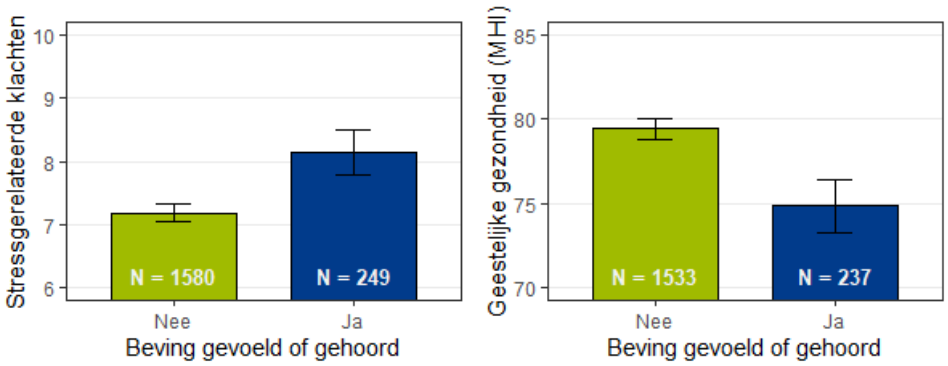

Noot: Locaties zijn gebaseerd op postcodegebieden. Om te voorkomen dat personen herkenbaar zijn, zijn respondenten samengevoegd in groepen van minimaal vijf op basis van nabijheid.

Gezondheid en emoties: de beving heeft impact

Bewoners die de beving hebben gevoeld of gehoord, voelen zich in de periode na de beving minder gezond dan degenen die dat niet hebben. Hun geestelijke gezondheid is lager, ze geven bijvoorbeeld aan zich minder gelukkig te voelen of somber te zijn. Ook ervaren bewoners meer stressgerelateerde klachten, zoals hartkloppingen, moeheid en duizeligheid (figuur 2).

Figuur 2. Stressgerelateerde klachten en geestelijke gezondheid na de beving.

Noot: In beide grafieken zijn de verschillen significant en gecontroleerd voor demografische kenmerken, schadegroep en al bestaande verschillen tussen de groepen.

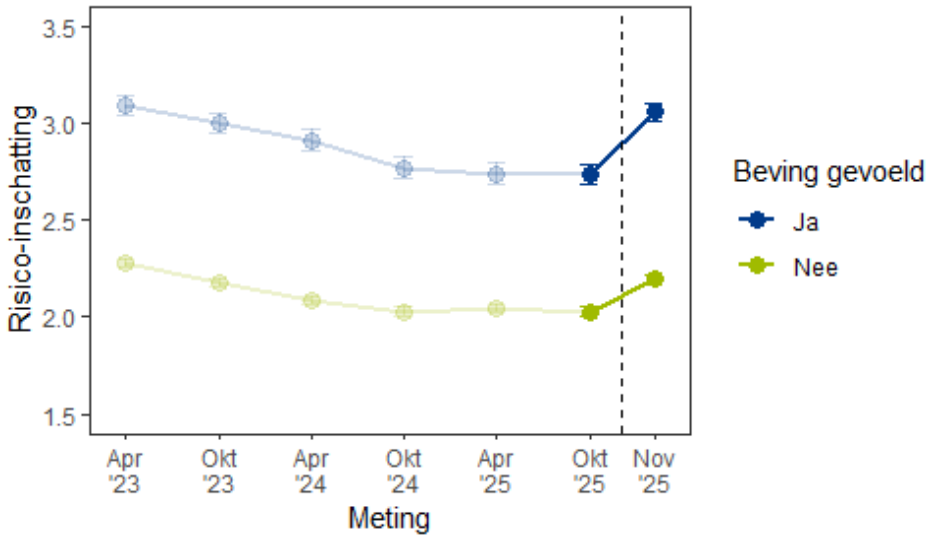
Ook op emotioneel gebied is een duidelijk verschil zichtbaar. Bewoners die de beving hebben gevoeld of gehoord, zijn in de periode na de beving minder hoopvol en voelen zich meer machteloos, boos, bang en verdrietig dan degenen die de beving niet hebben ervaren.

Zorgen over veiligheid in de toekomst

Respondenten die de beving hebben gevoeld of gehoord, voelen zich minder veilig dan degenen die de beving niet hebben gemerkt. Zij maken zich meer zorgen over toekomstige, mogelijk zwaardere bevingen en wat deze kunnen betekenen voor henzelf, hun huis en hun directe omgeving. Sommigen maken zich ook zorgen over het mogelijk hervatten van de gaswinning of over gaswinning in kleinere gasvelden.

Na de aardbeving is de risico-inschatting bij alle respondenten hoger dan ervoor (figuur 3). Het gaat hierbij om het risico om zelf een aardbeving mee te maken of gevolgen daarvan te ervaren, zoals schade aan het huis, financiële problemen of ingewikkelde procedures. Tussen april 2023 en oktober 2025 was er juist een lichte daling in de risico-inschatting. De trendbreuk na de beving is het sterkst bij respondenten die de beving voelden of hoorden, maar ook bij degenen die de beving niet bewust meemaakten steeg de risico-inschatting.

Figuur 3. Risico-inschatting vóór en na de beving.

Beschouwing

Ondanks het stoppen van de gaswinning in het Groningenveld komen aardbevingen nog steeds voor. Het onderzoek laat zien dat een zware beving zoals recent bij Zeerijp duidelijk effect heeft op hoe bewoners zich voelen, zowel lichamelijk als emotioneel.

Stressgerelateerde klachten, mentaal welzijn, negatieve emoties en zorgen over veiligheid zijn hoger bij degenen die de beving hebben gevoeld of gehoord, vergeleken met bewoners die de beving niet hebben gemerkt. Onzekerheid over nieuwe bevingen en mogelijke schade blijft aanwezig. Een gebeurtenis als deze laat zien hoe kwetsbaar het herstel is: vóór de beving begonnen respondenten het risico op een zware aardbeving en de gevolgen daarvan langzaam iets lager in te schatten, die verbetering was erna tenietgedaan. Gronings Perspectief blijft monitoren of deze positieve trend zich na verloop van tijd herstelt of onderbroken blijft, zodat duidelijk wordt hoe lang extra ondersteuning na een dergelijke beving noodzakelijk is.

Het onderzoek

Sinds 2016 wordt binnen het onderzoek Gronings Perspectief gemeten wat de impact is van aardbevingsschade onder de bevolking van de provincie Groningen. De Rijksuniversiteit Groningen en het Nivel werken hierin samen. Met vragenlijsten wordt gemeten hoe mensen in Groningen hun veiligheid ervaren, hoe ze risico's inschatten, hoeveel vertrouwen ze hebben in instanties en hoe gezond ze zich voelen (voor details over de vragen, zie de Vries et al., 2026). Vier dagen na de aardbeving bij Zeerijp van 14 november 2025 is een extra, tussentijdse vragenlijst uitgezet in het Groninger Panel. Respondenten hadden twee weken de tijd om de vragenlijst in te vullen. Deze factsheet is gebaseerd op de resultaten van die vragenlijst. In totaal werden 5943 respondenten uitgenodigd. Hiervan hebben 1993 respondenten de vragenlijst volledig ingevuld. Voor het volledige rapport van Gronings Perspectief over resultaten uit de vragenlijsten van 2025, zie de Vries et al. (2026).

Referenties

de Vries, W., Wilborts, V., Kanis, B., Penders, J., Berends, S., Scherpenzeel, A., van der Molen, J., Stulp, H., Boendermaker, M. & Dückers, M. (2026). De psychosociale impact van de gaswinnings- problematiek op de bewoners in 2025. Gronings Perspectief fase 4. Gronings Perspectief, 2026.

Meer weten

Meer informatie over Gronings Perspectief: ga naar https://www.groningsperspectief.nl/ of e-mail naar info@groningsperspectief.nl

Titelgegevens van deze publicatie

De gegevens uit deze publicatie mogen met de volgende bronvermelding worden gebruikt: Wilborts, V., Scherpenzeel, A., Penders, J., Kanis, B., de Vries, W., van der Molen, J. & Dückers, M. (2026). De beving van Zeerijp in november 2025: Gevolgen voor gezondheid, emoties en veiligheidsgevoel van bewoners. Gronings Perspectief, 2026.